

בג"צ 8607/12 - אדמון אמנון כהן נ' היועץ המשפטי לממשלה

בג"צ 8607/12 - אדמון אמנון כהן ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'עליון

בג"צ 8607/12

1. אדמון אמנון כהן

2. עוזי חי כהן

נגד

1. היועץ המשפטי לממשלה

2. ראש שלוחת תביעות נתניה

3. לשכת תביעות נתניה

4. ברוך ג'אן

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

[23.02.2014]

כבוד השופט ע' ארבל

כבוד השופט נ' סולברג

כבוד השופט א' שהם

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים:

עו"ד ר' תגר, עו"ד א' סרוסי

בשם המשיבים 1-2:

עו"ד ע' ספדי-עטילה

בשם המשיב 4:

עו"ד מ' גרינברג

תאריך הישיבה:

כ"ג בתמוז תשע"ג

פסק-דין

לפנינו עתירה למתן צו על תנאי המופנית נגד הסדר טיעון שנכרת בין המשיבים 2-3 לבין המשיב 4, אשר הורשע על בסיס הודאתו בעבירות של היזק בזדון ואיומים, בעקבות תלונה שהוגשה נגדו על-ידי העותרים.

1. נגד המשיב 4 הוגש כתב אישום בבית משפט השלום בנתניה (ת"פ 41582-10-11). הרקע לכתב האישום הוא קיומו של סכסוך עסקי בין העותר 1 לבין המשיב 4, שעניינו בשאלת הבעלות בשטח שהוא קרקע ליעוד מסחרי באזור תעשייה (להלן: השטח). בתמצית יצוין, כי על-פי עובדות כתב האישום, ביום 18.10.2011 הגיע המשיב 4 לשטח, בזמן שהעותר 2 שהה בו במטרה לפקח על תהליך העברה של מבנה הממוקם בשטח למקום אחר, והשמיע בפניו איומים. העותר 2 הזעיק בתגובה את אחיו, העותר 1. גם בפני העותר 1 השמיע המשיב 4 איומים. כמו-כן, במהלך האירוע נכנס המשיב 4 למבנה, אמר כי ישרוף אותו, והחל לשפוך בתוכו מיכל דלק שהביא עמו. בהמשך הוצת המבנה ונגרם לו נזק.
2. בדיון שהתקיים בבית משפט השלום בנתניה ביום 4.7.2012, הודיעה המשיבה 3 כי נכרת הסדר טיעון בינה לבין המשיב 4, לפיו הוא יורשע על-פי הודאתו בעבירות של איומים והיזק בזדון, עבירות על-פי סעיפים 192 ו-452 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. עוד הוסכם, כי הצדדים יעתרו במשותף לעונש של מאסר על תנאי, קנס ושירות לתועלת הציבור בהיקף של 180 שעות. מעבר לכך, הוסכם כי המשיבות 2 ו-3 יבחנו עמדתן ביחס לפיצוי העותר על-ידי המשיב 4. יצוין, כי כתב האישום שהוגש נגד המשיב 4, שפורט לעיל, תוקן במסגרת הסדר הטיעון, כך שנמחקה ממנו עבירה של תקיפה אשר היוותה חלק מכתב האישום המקורי. במעמד הדיון אישר בית המשפט את ההסדר שהוצג בפניו, והרשיע את המשיב 4 על-פי הודאתו. נקבע כי שירות המבחן יגבש תכנית שירות לתועלת הציבור בהתאם להסדר. עוד נקבע, כי הדיון בטיעונים לעונש יערך ביום 6.12.2012.
3. בגדריה של העתירה, שהוגשה ביום 28.11.2012, מלינים העותרים על ההחלטה שלא לבטל את הסדר הטיעון שהושג עם המשיב 4, על-אף ההתפתחויות שחלו בשבועיים שלאחר הצגתו בבית המשפט. על-פי המתואר בעתירתם, ביום 16.7.2012, מספר ימים לאחר שהורשע, הגיע המשיב 4 למתחם השייך לעותר 1 והחל מאיים על העותר 2 כי הוא "עושה טעות בכך שאינו מדבר עמו", וכן מזיק לעצמו. בהמשך לכך, עוד באותו היום הגישו העותרים תלונה נוספת למשטרה נגד המשיב 4, בגין איומים והטרדת עד בנסיבות מחמירות (להלן: התלונה החדשה).
4. לטענת העותרים, התפתחויות אלו מהוות שינוי נסיבות המצדיק את ביטול ההסדר. כמו-כן נטען כי הנחיית פרקליט המדינה מס' 8.1, לעניין עריכת הסדרי טיעון, לא קוימה על-ידי המשיבות 2 ו-3, שכן במקרה דנן העובדה כי המשיב 4 הטריד את עדי התביעה, פנה אליהם בבוטות ואיים עליהם, היוותה טעם מיוחד שהצדיק לא לקבל את הסדר הטיעון שהושג עמו. העותרים הביעו תמיהתם על קולתו של ההסדר שנכרת עם המשיב 4, על-אף היעדרו של קושי ראיתי, בהינתן שהעבירה בוצעה בעיצומו של יום עבודה ובנוכחות עדים. לטענתם, היסוד העובדתי החשוב, הצתת המבנה, לא קיבל משקל מספק במסגרת כתב האישום ובהסדר הטיעון שנכרת על בסיסו, כמו-גם בעונש שהוסכם בין הצדדים. ההסדר, לכן, לוקה באי סבירות קיצונית.
5. זאת ועוד, העותרים מציינים בעתירה כי פנו למשיבה 3 מספר פעמים בבקשה לבטל את הסדר הטיעון, לראשונה ביום 19.8.2012, אולם רק ביום 13.11.2012 השיבה המשיבה 2, ומסרה כי לא תוכל להיעתר לבקשתם. יחד עם זאת, ציינה המשיבה 2 כי עמדת העותרים תובא בפני בית המשפט במעמד הטיעונים לעונש.

6. למען שלמות התמונה יצוין, כי במקביל להגשת העתירה למתן צו על תנאי הגישו העותרים בקשה למתן צו ביניים, המורה על דחיית הדיון הקבוע בפני בית המשפט השלום ליום 6.2.2012, במסגרתו אמורים היו להישמע הטיעונים לעונש, עד לדיון בעתירה שהגישו. הואיל ובית משפט השלום נענה לבקשת העותרים לדחות את הדיון, הוחלט ביום 6.12.2012 כי בשלב זה לא יינתן צו ביניים.
7. המשיבים מצידם מבקשים לדחות את העתירה על הסף בשל היעדר עילה להתערבות. לטענתם, במקרה דנן לא נפל פגם בשיקול הדעת שהופעל על-ידי הרשויות בהחלטה לכרות הסדר טיעון עם המשיב 4, אשר מצדיק את התערבות בית המשפט. הוטעם, כי הרקע להסדר הטיעון הוא, בין היתר, קשיים ראייניים. זאת, מאחר שבבסיס חומר הראיות בתיק מצויות גרסאות העותרים, בני משפחה בעלי אינטרס כלכלי בנכס נושא העתירה וטענות בעלות הסותרות את טענותיו של המשיב 4, אשר לחלק המרכזי בגרסתם לא נמצאו תימוכין בגרסאות עדים שנכחו במקום. מעבר לכך, המשיבים הדגישו כי העבירות בהן הורשע המשיב 4 הן מסוג עוון, ולכן בהתאם להסדרים הקבועים בחוק נפגעי עבירה, התשס"א-2001 (להלן: החוק), אין לעותרים זכות קנויה להטיל וטו על החלטת המשיבים לעניין הסדר טיעון.
8. תגובה לעתירה הוגשה גם מטעם המשיב 4, אשר טען במסגרתה כי העתירה לוקה בחוסר ניקיון כפיים, מאחר שהעותרים לא הציגו בפני בית המשפט את התמונה העובדתית באשר להליכים שננקטו על ידם בטרם הוגשה העתירה דנן. כך למשל, לטענתו העותרים לא ציינו את ההחלטה שניתנה בעניין הצו הזמני למניעת הטרדה מאיימת שהוצא נגד המשיב 4, לפיה בוטלו רוב הסעיפים בצו בשל היעדר בסיס ראייני לבקשה (ה"ט 32483-07-12 מיום 30.7.2013). כך, גם לא צוינה העובדה כי העותרים חזרו בהם מבקשת רשות הערעור שהגישו על החלטה זו (רע"א 31254-08-12 מיום 12.9.2012). לגופו של עניין, המשיב 4 סבור כי העותרים לא העלו כל ספק באשר להגינות התנהלות גורמי התביעה בתיק, או הוכיחו כי התלונה החדשה מהווה משום שינוי נסיבות בעל משקל המצדיק לסטות מן ההסדר שהושג.
9. ביום 4.2.2013 הובאה העתירה לראשונה לדיון בפני הרכב (כב' השופטים ע' ארבל, י' דנציגר ו-נ' סולברג). בדיון הסתבר, כי נכון למועד התקיימותו, עדיין מתנהלת חקירה בגין התלונה החדשה שהוגשה מטעם העותרים נגד המשיב 4. בנסיבות אלה הוחלט כי ראוי יהיה לשקול את ההשלכות של תוצאות חקירה זו על התיק נושא הסדר הטיעון. נוכח האמור התבקשו המשיבים להגיש הודעות עדכון תוך 30 יום.
10. ביום 12.3.2012 הוגשה הודעת עדכון מטעם המשיבים, במסגרתה צוין כי ביום 5.2.2013 נגבו מהעותר 2, הוא המתלונן, שתי הודעות נוספות וכן נגבתה הודעה מהמשיב 4 אשר הכחיש את המיוחס לו. עוד צוין, כי ביום 11.2.2013 נגבו הודעות משני מעורבים נוספים, אשר על-פי גרסת המתלונן, הוא העותר 2, אוימו והיו עדים להצתה ולאיום, אך עדותם לא תמכה בגרסתו. בהמשך לכך, החליט הקצין המוסמך בתחנת המשטרה להורות על סגירת התיק נגד המשיב 4 בשל חוסר ראיות. בהתבסס על האמור, התבקש בית המשפט לדחות את העתירה.

- בתגובה להודעה זו, ציינו העותרים כי הגישו ערר על ההחלטה לסגור את התיק, וביקשו לקיים דיון נוסף בעתירה לאחר שתתקבל החלטת מחלקת העררים בפרקליטות המדינה.
11. בהמשך לכך, ביום 1.7.2013 התקיים דיון נוסף בעתירה (כב' השופטים ע' ארבל, נ' סולברג ו-א' שהם), במהלכו הסתבר כי תיק החקירה שנפתח בעקבות התלונה החדשה אבד בתחנת המשטרה, לאחר שנסגר, ולכן טרם החל הטיפול בערר. בשל כך, עתרה המשיבה 2 לדחיית הדיון בעתירה עד למתן ההחלטה בערר. אי לכך, הוחלט בתום הדיון לאפשר למשיבה לשוב ולעדכן תוך 30 יום.
12. ביום 3.10.2013 עדכנו המשיבים כי תיק החקירה נמצא, הערר נבחן, והוחלט על-ידי הגורמים המוסמכים במשטרה להמליץ למחלקת העררים בפרקליטות המדינה לדחותו.
13. בהמשך לכך, ביום 21.01.2014 עדכנו המשיבים כי התיק הועבר לבחינת מחלקת העררים, וזו החליטה לדחות את הערר. אשר לעבירות האיומים, הוטעם כי עיון בחומר המצוי בתיק החקירה, ובכלל זה הקלטת שצורפה לתלונה, אשר לכאורה מתעדת את הדברים שנאמרו על-ידי המשיב 4 לעותר 2, העלה ספק בשאלת התקיימות יסודות העבירה הנטענת. אשר לעבירות הנוספות - הטרדת עד והפרת הוראה חוקית, צוין כי המשיב 4 הכחיש את החשדות נגדו, ומסר גרסה מפורטת במשטרה ביחס אליהם. בנסיבות אלה, הוחלט כי עילת הסגירה בתיק החקירה לעניין עבירות אלה, תשונה לחוסר עניין לציבור בהמשך מיצוי ההליך הפלילי. באשר לעבירת האיומים, עילת הסגירה בגין חוסר ראיות נותרה על כנה. בהמשך לכך, ובהתבסס על הטעמים שפורטו לעיל, התבקש בית המשפט לדחות את העתירה.
- גם המשיב 4 עתר לדחיית העתירה, בהדגישו את עינוי הדין שנגרם לו כתוצאה מדחיות חוזרות ונשנות של הדיון בטיעונים לעונש בעניינו, בשל קיומו של ההליך שלפניו.
- דיון והכרעה
14. לאחר שעיינו בעתירה ובתגובות המקדמיות וכן שמענו את טענות הצדדים, נחה דעתנו כי דינה להידחות על הסף.

העותרים עתרו לביטול הסדר הטיעון שנכרת בין המשיב 4 לבין המשיבים 1-3, מאחר שלטענתם חל שינוי נסיבות המצדיק זאת, בדמות התלונה החדשה שהוגשה נגד המשיב 4, לפיה הוא איים על העותר 2 והטרידו. בשל האפשרות שמא עשויה התלונה להשליך על התיק נושא הסדר הטיעון, הוחלט שלא להכריע בעתירה עד לאחר שיסתיים הטיפול בתיק החקירה שנפתח בעקבותיה. תיק החקירה נסגר כאמור, בין היתר בשל קשיים ראייתיים, אולם גם אז אפשרנו לעותרים למצות את ההליכים העומדים לרשותם בטרם נכריע, ובכלל זה האפשרות להגיש ערר כנגד החלטה זו, שכאמור נדחה. בנקודה זו, משמוצו ההליכים, המסקנה היא כי אין בתלונה החדשה בכדי להשליך על הסדר הטיעון שנכרת. לא למותר לציין כי קיומם של הליכים אלה הביא לדחיית מועד הדיון בטיעונים לעונש בעניינו של המשיב 4, ובכך לא התאפשר לו להתחיל בריצוי עונשו, ולהביא לקיצו את ההליך הפלילי המתנהל נגדו.

15. יתרה מזאת, גם לגופו של עניין לא מצאנו כי החלטת המשיבים 1-3 לוקה בחוסר סבירות קיצוני, המצדיק את התערבותנו. התערבותו של בית-משפט זה בהחלטותיהם של גורמי התביעה אינה דבר שבשגרה, והיא תיעשה רק באותם מקרים בהם ברור על-פני הדברים כי אלו נתקבלו תוך חריגה מסמכות או שנפל בהן פגם קיצוני המצדיק את ביטולן (בג"צ 3425/94 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נ(4), 101 (1996); בג"צ 1261/03 אלעוקבי נ' היועץ המשפטי לממשלה (5.2.2003)). התערבות שכזו עלולה לפגוע הן בציפיות הסבירות של הנאשם, והן באמון הציבור במערכת אכיפת החוק (ע"פ 6967/94 נקן נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(5) 397, 404 (1996)). במקרה שלפנינו, המשיבים הטעו כי החלטתם להגיע להסדר במקרה זה נסמכת על שיקולים מקצועיים, ובפרט הקשיים הראייתיים בהם נתקלו רשויות התביעה, לאור העדויות הסותרות שנגבו ביחס להשתלשלות האירוע נושא התביעה, כמו-גם נתוני האישיים של המשיב 4. בהתבסס על האמור, על פניו נראה כי החלטת המשיבים 1-3 בדבר גיבושו של הסדר הטיעון ותנאיו, אינה נגועה בפגם מהותי והיא ניתנה בגדרי שיקול הדעת המסור להם. העתירה, אפוא, אינה מגלה עילה להורות למשיבים לשנות מהחלטתם זו.

16. יש להוסיף, כי היקף התערבות בית המשפט בשיקול דעת רשויות התביעה בהחלטה להגיע להסדר טיעון, מצטמצם עוד יותר ככל שההליך הפלילי בו נתון הנאשם מצוי בשלב מתקדם יותר, אז תגבר הנטייה להעדיף מניעת הפגיעה בזכויותיו (בג"צ 2477/07 פלוני נ' פרקליט המדינה (27.5.2007)). במקרה דנן, הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים, לפיו יורשע המשיב 4 על יסוד הודאתו בעבירות המיוחסות לו, הוצג בפני בית המשפט, אשר קבע, על-פי מיטב שיפוטו כי יש לאמץ את הסדר הטיעון שהוצג בפניו. ביטול הסדר הטיעון בשלב זה, בהיעדר עילה ממשית להתערבות, ובחלוף שנה וחצי מאז הורשע מבלי שנגזר עונשו, יגרום למשיב 4 לעינוי דין נוסף. העתירה נדחית. אין צו להוצאות. ניתן היום, כ"ג באדר א' התשע"ד (23.2.2014).